

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

เพศ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 84.16 เป็นเพศชาย อายุสูงสุด 70 ปี ต่ำสุด 26 ปี เฉลี่ย 45 ปี การศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 55.45 เป็นลูกค้า ร.ก.ส. เฉลี่ย 11 ปี แรงงานในครัวเรือนภาคการเกษตร เป็นชายมากกว่าครึ่ง ร้อยละ 52.54 อาชีพหลักก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ร้อยละ 90.10 อาชีพรองก่อนเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 72.28 และหลังเข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 71.29 รายได้หลักภาคการเกษตรก่อนเข้าร่วมโครงการ มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 34,557.60 บาท รายจ่ายทั้งหมดก่อนเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ยต่อปี 55,219.62 บาท และรายจ่ายทั้งหมดหลักเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ยต่อปี 56,911.43 บาท ภาระหนี้สินรวมทั้งหมดก่อนเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 43,987.37 บาท และ หลังเข้าร่วมโครงการ เฉลี่ย 53,988.66 บาท การเปลี่ยนอาชีพหลังเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนอาชีพ ร้อยละ 94.06

2. ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อย

2.1 การฝากเงินออมของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการฝากเงินออม คิดเห็นร้อยละ 82.18 และ ไม่มีการฝากเงินออม คิดเป็นร้อยละ 17.82 สาเหตุที่ไม่มีเงินออม เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายเพิ่ม คิดเห็นร้อยละ 77.78 และ รายได้ลดลง คิดเป็นร้อยละ 22.22

2.2 การชำระหนี้เงินกู้หลังเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ 1 ปี

เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถชำระหนี้ได้บางส่วน คิดเป็นร้อยละ 77.23 ไม่สามารถชำระหนี้ได้คิดเป็นร้อยละ 12.87 และชำระ ได้หมด คิดเป็นร้อยละ 9.90

เหตุผลที่ชำระ ได้หมด เนื่องจากมีหนี้ค้างชำระ น้อย คิดเป็นร้อยละ 70.00 และมีความต้องการกู้ใหม่ คิดเป็นร้อยละ 30.00

เหตุผลที่สามารถชำระหนี้ได้บางส่วน เนื่องจาก สามารถออมเงินได้ คิดเป็นร้อยละ 67.95 มีรายได้เท่าเดิม มีรายได้เพิ่มขึ้นและไม่มีหนี้ขึ้น ค้างชำระคิดเป็น 12.82 , 10.26 และ 8.97 ตามลำดับ

เหตุผลที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เนื่องจาก รายได้ เนื่องจาก รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 92.31 และประสบปัญหาด้านการผลิต คิดเป็นร้อยละ 7.69

3. การทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ สรุปได้ดังนี้คือ

เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานเกษตร อาชีพรอก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ รายได้หลักภาคการเกษตรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ รายได้นอกภาคการเกษตรหลังเข้าร่วมโครงการ ค่าใช้จ่ายอุปโภค บริโภค ค่าเล่าเรียนบุตรและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการมูลค่าหนี้สินรวมของครัวเรือนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ แต่การศึกษาพบว่า อาชีพหลักก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ รายได้รองภาคการเกษตรหลังเข้าร่วมโครงการ รายได้หลักนอกภาคการเกษตรก่อนเข้าร่วมโครงการ รายได้รองนอกภาคการเกษตรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ การปรับเปลี่ยนอาชีพหลังเข้าร่วมโครงการ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรในระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรรายย่อย

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ พบว่า สินค้าเกษตรประสบปัญหาาราคาค่า ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น ปริมาณผลผลิตน้อยลง เกษตรกรมีรายได้ไม่เพียงพอจากรายจ่าย ทำให้สามารถชำระหนี้ได้บางส่วนหรือไม่สามารถชำระหนี้ได้

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่อยากให้รัฐบาลขยายเวลาโครงการพักชำระหนี้ เป็น 5 ปี ให้รัฐบาลสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร การจัดฝึกอบรมความรู้ด้านการเกษตร เจ้าหน้าที่ราชการที่เกี่ยวข้องควรพบปะเกษตรกรเพิ่มขึ้น ภาครัฐควรจัดหาตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงการประกันราคาผลผลิต

การอภิปรายผล

1. ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้

ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. หลังเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ระยะเวลา 1 ปี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีความสามารถในการชำระหนี้ได้บางส่วน โดยตอบ 78 คน คิดเป็นร้อยละ 77.23 เนื่องจากเกษตรกรประสบปัญหาด้านการตลาด สินค้าการเกษตรที่ผลิตไม่สามารถจำหน่ายได้ หรือจำหน่ายได้ในราคาตกต่ำ ทำให้มีเงินออมน้อย

หรือมีรายได้น้อย อีกทั้งประสบปัญหาดินเสื่อมโทรม รายได้ทั่วไปได้รับจากการขายสินค้าการเกษตร ต้องแบ่งไปเป็นค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงดิน เช่น ค่าปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยขาว เป็นต้น รองลงมาคือไม่สามารถชำระได้ โดยตอบ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.87 เกษตรกรส่วนน้อยที่มีความสามารถในการชำระได้หมด โดยตอบ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 แสดงว่าเกษตรกรมีความสามารถในการชำระหนี้ได้น้อย เนื่องจาก 1) ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น 2) มีเงินออมน้อย 3) การระบาดของโรคแมลงและภัยธรรมชาติ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

1. จากการศึกษาพบว่า อาชีพหลักก่อน และหลังการเข้าร่วม โครงการ มีความสัมพันธ์กับการชำระหนี้ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คืออาชีพการเกษตร มีความสามารถในการชำระหนี้ได้บางส่วนทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพหลักการเกษตรมีรายได้น้อย และขึ้นอยู่กับ การตลาด ต้นทุนปัจจัยการผลิต และธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จึงมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ บางส่วน

2. รายได้หลักนอกภาคการเกษตรหลังเข้าร่วมโครงการ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ แสดงว่า รายได้หลักนอกภาคการเกษตร เช่น มีเงินเดือนประจำ การประกอบธุรกิจ การค้า การรับจ้างทั่วไป ทำให้มีรายได้ค่อนข้างแน่นอน สามารถจัดสรรและ วางแผนเกี่ยวกับรายจ่ายได้จึงทำให้สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้บางส่วน

3. รายได้หลักนอกภาคการเกษตรหลังเข้าร่วมโครงการ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ แสดงว่า รายได้หลักนอกภาคการเกษตรเช่น มีเงินเดือนประจำ การประกอบธุรกิจ การค้า การรับจ้างทั่วไป ทำให้มีรายได้ค่อนข้างแน่นอน สามารถจัดสรรและ วางแผนเกี่ยวกับรายจ่ายได้ จึงทำให้สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้บางส่วน

4. รายได้รองนอกภาคการเกษตรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ แสดงว่า การรับจ้างทั่วไป การเย็บปักถักร้อย การทอผ้า การทำธุรกิจค้าขาย ทำให้มีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น มีส่วนทำให้สามารถชำระคืนเงินกู้ได้บางส่วน

5. การปรับเปลี่ยนอาชีพหลังการเข้าร่วมโครงการ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ ส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนอาชีพคือ ยังประกอบอาชีพการเกษตร เช่น เดิม ปัญหาสุขภาพ การผลิต ความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ ตลอดจนภัยธรรมชาติ ทำให้มีรายได้ค่อนข้างต่ำ จึงชำระหนี้เงินกู้ได้บางส่วน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านเกษตรกร

1.1 การประกอบอาชีพหลักการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ยังใช้ปัจจัยการผลิตทางเคมีเกษตร ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง รายได้ภาคการเกษตรลดลง ดังนั้นควรมีการใช้วัสดุและปัจจัยการผลิตในท้องถิ่น เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน การใช้สารสกัดชีวภาพ เป็นต้น

1.2 เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ทำให้ต้องหาแหล่งกู้ยืมเงินเพิ่มขึ้น จากแหล่งเงินทุนในหมู่บ้าน เช่น กข.คจ.กองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระหนี้สินของเกษตรกร ข้อเสนอแนะหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทในการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนกลุ่ม และให้มีการออมเงินเพิ่มขึ้น

1.3 เกษตรกรต้องให้ความสำคัญในการอบรมหาความรู้ด้านการประกอบอาชีพเพิ่มเติม เพื่อให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพหลักและอาชีพรองในการฟื้นฟูอาชีพหลังการพักชำระหนี้จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

1.4 ลดการใช้จ่ายในครัวเรือนที่ไม่จำเป็นลง เช่น การพนัน ค่านิยมประเพณีต่าง ๆ จะทำให้มีการออมเพิ่มขึ้น

1.5 ด้านการประกอบอาชีพ เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะเป็นการพัฒนาให้กลุ่มเข้มแข็ง มีอำนาจการต่อรอง มีรายได้สูงขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้สามารถชำระคืนเงินกู้ได้

2. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เจ้าหน้าที่ที่ดูแลและรับผิดชอบโครงการพักชำระหนี้ ควรดำเนินการส่งเสริมและฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ให้สอดคล้องกับศักยภาพความพร้อมและความต้องการของเกษตรกร จะทำให้เกษตรกรมีโอกาสฟื้นฟูอาชีพของตนเองได้ตามเป้าหมาย ทั้งอาชีพหลัก และอาชีพรองนอกภาคการเกษตร การฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร ตลอดจนติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และควรมีการประสานงานด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1. ควรขยายขอบเขตการศึกษาผลการดำเนินงาน โครงการพักชำระหนี้ และ โครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ ระหว่างการดำเนินงาน โครงการและหลังสิ้นสุด โครงการ ขยายไปพื้นที่อื่น เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับการศึกษาครั้งนี้
2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ควรศึกษารูปแบบที่เหมาะสม ในการให้สินเชื่อเกษตรกรหลังจากออกจากโครงการพักชำระหนี้ เช่น การเพิ่มวงเงินกู้ ระยะเวลาในการชำระสัมพันธ์กับการผลิต
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรรายย่อย ลูกค้า ธ.ก.ส. กับความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ กรณีขอปลดดอกเบี้ย กับขอลดดอกเบี้ย